

Sygn. akt VIII Pz 158/18

POSTANOWIENIE

Dnia 7 stycznia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Grzegorz Tyrka

Sędziowie: SSO Teresa Kalinka

SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

po rozpoznaniu w dniu 7 stycznia 2019 r. w Gliwicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy M. P., B. M.

przeciwko Spółce (...) Spółce Akcyjnej w B.

o świadczenie rekompensacyjne

na skutek zażalenia pozwanej

na pkt 6 i 10 postanowienia zawarty w wyroku Sądu Rejonowego w Zabrze

z dnia 5 października 2018 r. *sygn. akt* IV P 253/18

p o s t a n a w i a:

1. oddalić zażalenie;
2. zasądzić od pozwanej na rzecz powódki M. P. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym.

(-) SSO Teresa Kalinka (-) SSO Grzegorz Tyrka (-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sędzia Przewodniczący Sędzia

UZASADNIENIE

Powódki domagały się zasądzenia od pozwanej na swoją rzecz po 10 000 zł tytułem rekompensaty w związku z utratą prawa do deputatu węglowego w rozumieniu ustawy z dnia 12 października 2017r. o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla (Dz.U. z 2017r., poz. 1971).

Pozwana wniosła o oddalenie powództw i zasądzenie od każdej powódki na swoją rzecz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Powódka B. M. cofnęła pozew.

Powódka M. P. wniosła o odstąpienie od obciążenia jej kosztami postępowania. Na uzasadnienie wniosku podała, że jest studentka i posiada prawo do renty rodzinnej w wysokości 1 000 zł miesięcznie. Dodatkowo pracuje i uzyskuje

dochód 700 zł miesięcznie. Koszty utrzymania wynoszą 2 000 zł miesięcznie i w związku z tym pomaga jej matka. Powódka dodała, że studiuje zaocznie i ponosi koszt studiów po 1600 zł za semestr.

Powódka B. M. wniosła o odstąpienie od obciążenia jej kosztami postępowania. Na uzasadnienie wniosku podała, że posiada prawo do renty rodzinnej w wysokości 2 000 zł miesięcznie. Całość dochodu przeznaczona na swoje utrzymanie, a to koszt mieszkania, jedzenia, lekarstw.

Wyrokiem z dnia 5 października 2018 roku Sąd Rejonowy w Zabrze IV Wydział Pracy w pkt 5 oddalił powództwo M. P., w pkt 6 odstąpił od obciążania powódki M. P. kosztami procesu, w pkt 9 umorzył postępowanie z powództwa B. M., w pkt 10 odstąpił od obciążania powódki B. M. kosztami procesu.

Na uzasadnienie orzeczenia o kosztach Sąd I instancji podał, że zgodnie z art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może w ogóle nie obciążać kosztami strony przegrywającej. Sąd I instancji podał, że powódki były subiektywnie przekonane o zasadności swojego roszczenia, bowiem w mediach przekazywano informację, że rekompensata będzie przysługiwać wszystkim osobom, które utraciły prawo do deputatu węglowego. Sąd I instancji zwrócił uwagę na sytuację materialną powódek uznając, że obciążanie ich wysokimi kosztami procesu przy niskim skomplikowaniu sprawy byłoby niesprawiedliwe.

Pozwana wniosła zażalenie, w którym zaskarżyła postanowienie zawarte pkt 6 i 10 postanowienia. Pozwana zarzuciła naruszenie przepisów postępowania, a to:

- art. 98 k.p.c. oraz art. 102 k.p.c. poprzez odstąpienie od obciążenia powoda kosztami postępowania, mimo przegrania przez powoda sprawy, a także pomimo niewystąpienia przesłanki szczególnie uzasadnionego przypadku pozwalająca na nieobciążanie strony przegrywającej kosztami procesu,

- § 2 pkt 4 w związku z § 9 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 roku, poz. 1804) poprzez jego niezastosowanie.

Pozwana domagała się zmiany postanowienia w zaskarżonym zakresie poprzez zasądzenie od każdej z powódek na swoją rzecz po 1 350 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania oraz zasądzenia od każdej z powódek na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych.

Powódka M. P. wniosła o oddalenie zażalenia i zasądzenia od pozwanej na swoją rzecz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

zażalenie pozwanej nie zasługuje na uwzględnienie.

Powódki w niniejszej sprawie domagały się zasądzenia po 10 000 zł z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla na podstawie ustawy z dnia 12 października 2017 roku o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla. Zaskarżonymi decyzjami pozwana odmówiła powódkom prawa do spornego świadczenia, wskazując w uzasadnieniu, że są one osobami nieuprawnionymi.

Ustawodawca w art. 2 ust. 1 lit. a w/w ustawy do osób uprawnionych do tego świadczenia zalicza m.in. emerytów mających ustalone prawo do emerytury i pobierających to świadczenie, uprawnionych w trakcie pobierania świadczenia z tytułu emerytury do bezpłatnego węgla na podstawie postanowień układów zbiorowych pracy, porozumień lub innych regulacji obowiązujących w przedsiębiorstwie górniczym, które utraciły moc obowiązującą przed dniem wejścia w życie ustawy, na skutek zawartych porozumień lub dokonanych wypowiedzeń. Powód nie spełnia przesłanki art. 2 ust. 1 lit. a w/w ustawy. Należy przypomnieć, że z dniem 1 stycznia 2015 roku (...) Spółka Akcyjna w K. skutecznie wypowiedziała regulacje wewnętrzne zakładowe w zakresie prawa do deputatu węglowego dla emerytów, rencistów i ich członków ich rodzin.

Zgodnie z art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Jedną z podstaw odstąpienia od obciążenia kosztami procesu strony przegrywającej w oparciu o przepis art. 102 k.p.c. może stanowić słuszność żądań w chwili ich zgłoszenia. Wypełniając wniosek o świadczenie rekompensacyjne, powódki miały do dyspozycji pismo jak wypełnić wniosek wraz z pełną, czytelną informacją, kto jest osobą uprawnioną. Również w zaskarżonej decyzji odmownej pozwana ponownie wskazała podstawy rozstrzygnięcia. Pozwana podała, że powódki nie spełniają przesłanki zawartej w/w ustawie.

Odstąpienie od obciążania strony przegrywającej sprawę kosztami procesu poniesionymi przez jej przeciwnika procesowego jest możliwe jedynie w wypadkach szczególnie uzasadnionych, tj. wówczas, gdy z uwagi na okoliczności faktyczne konkretnej sprawy zastosowanie ogólnych zasad odpowiedzialności za wynik procesu byłoby sprzeczne z zasadą słuszności. Przyznanie przez ustawodawcę prawa do rekompensaty niektórym emerytom i rencistom nie przemawia za odstąpieniem osób nieuprawnionych od obciążania kosztami postępowania. Powództwo od samego początku było bezpodstawne i strona wnosząca pozew winna liczyć się z obowiązkiem poniesienia kosztów wywołanych swoim działaniem. Podstawą oceny, czy zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek może być zachowanie się strony w procesie, jak i jej sytuacja pozaprosesowa.

Regulacja zawarta w art. 102 k.p.c. stanowi odstępstwo od zasady odpowiedzialności za wynik postępowania i jest zarazem podkreśleniem przez ustawodawcę przyjętej w Kodeksie postępowania cywilnego zasady słuszności przy orzekaniu o kosztach procesu. Stanowi ona pewnego rodzaju wentyl bezpieczeństwa dla podmiotów, które byłyby zobowiązane do zwrotu kosztów na zasadzie art. 98 k.p.c., jeżeli w szczególnie uzasadnionych wypadkach względy słuszności przemawiają za tym, aby takiej strony nie obciążać kosztami w całości lub w części (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2013 roku, w sprawie II CZ 154/12, opublikowane w L.).

Z brzmienia omawianego przepisu wynika, że sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej kosztami w ogóle. Uprawnienie sądu nie jest tu jednak dowolne, na co wskazuje przyjęte w tym przepisie sformułowanie „w wypadkach szczególnie uzasadnionych”. Użyte sformułowanie oznacza, że przy stosowaniu tej regulacji sąd nie może dokonywać wykładni rozszerzającej i sąd powinien, stosując ten przepis, mieć na uwadze konkretny stan faktyczny występujący w sprawie (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 26 września 2013 roku, w sprawie I ACA 466/13; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 3 maja 2014 roku, w sprawie I ACz 294/14).

Kodeks nie precyzuje, jakie kryteria muszą być spełnione dla przyjęcia w danej sprawie, że zachodzą okoliczności objęte sformułowaniem „w wypadkach szczególnie uzasadnionych”. W orzecznictwie wskazuje się, że chodzi o takie sytuacje, które wskazują, że ponoszenie kosztów pozostawało w sprzeczności z powszechnym odczuciem sprawiedliwości oraz zasadami współżycia społecznego. Przykładowo wskazuje się, że należą do nich okoliczności związane z przebiegiem sprawy – charakter zgłoszonego roszczenia, jego znaczenie dla strony, subiektywne przekonanie o zasadności roszczenia, przedawnienie roszczenia oraz leżące poza procesem – sytuacja majątkowa i życiowa strony. Ocena, czy takie wypadki wystąpiły w konkretnej sprawie, należy do sądu, który powinien dokonać jej w oparciu o całokształt okoliczności sprawy, przy uwzględnieniu zasad współżycia społecznego (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2013 roku, w sprawie V CZ 124/12, opublikowane w L.).

Powódki wykazały, że znajdują się w trudnej sytuacji życiowej. Poniesienie przez nie kosztów pozostaje w sprzeczności z powszechnym odczuciem sprawiedliwości oraz zasadami współżycia społecznego. Powódki posiadają prawo do renty i dochód w całości przeznaczają na bieżące utrzymanie. Sąd I instancji prawidłowo zastosował art. 102 k.p.c.

Na mocy art. 397 § 2 k.p.c. w związku z art. 385 k.p.c. zażalenie pozwanej należało oddalić.

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. oraz § 2 ust. 2 w zw. z § 9 ust. 1 pkt 2 i §10 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j.: Dz.U. z 2018r., poz. 265).

(-) SSO Teresa Kalinka (-) SSO Grzegorz Tyrka (-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sędzia Przewodniczący Sędzia